

Ajoneuvojen erityisvalaisimet, heijastimet, heijastavat merkinnät sekä hälytysajoneuvojen äänimerkinantolaitteet

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Hallitus on 15.10.2020 antanut eduskunnalle esityksen laeiksi liikenteen palveluista annetun lain, tieliikennelain 155 ja 171 §:n sekä ajoneuvolain muuttamisesta (HE 176/2020 vp). Hallituksen esitykseen sisältyvän tieliikennelain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 155 §:n mukaan taksiliikenteeseen käytettävässä ajoneuvossa tulee olla näkyvillä taksivalaisin. Saman pykäläehdotuksen mukaan ilman taksivalaisinta saa suorittaa yritys- tai edustusajoja, joissa taksivalaisimen käyttövelvollisuudesta poikkeamisesta on sovittu etukäteen sopimuksella. Sopimus tai sen jäljennös tulee ehdotuksen mukaan olla mukana ajoneuvossa. Kuljettajan on pyydettyäessä esitettävä sopimus tai sen jäljennös valvontaviranomaiselle. Laki tieliikennelain 155 ja 171 §:n muuttamisesta (300/2021) on julkaistu 14.4.2021 ja laki tulee voimaan 1.5.2021.

Ajoneuvolain (1090/2002) nojalla antamassa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä ajoneuvojen merkki- ja varoitusvalaisimien, työ- ja apuvalaisimien, hälytysajoneuvojen äänimerkinantolaitteiden sekä eräiden ajoneuvojen heijastimien ja heijastavien merkintöjen tekniset vaatimukset ja asennus ajoneuvoon (TRAFICOM/527425/03.04.03.00/2019) on annettu vaatimukset taksivalaisimelle. Määräyksessä on tarkoitus huomioida taksivalaisimen käyttöön taksisääntelyn uudistamisen yhteydessä tieliikennelakiin esitettävät muutokset sekä lisätä taksivalaisimen koosta koskevat vaatimukset. Tämä määräys on annettu 1.3.2021 voimaan tulleen uuden ajoneuvolain (82/2021) nojalla.

Määräyksessä on myös huomioitu vilkkuvien varoitusvalaisinten käyttöä koskevat muutokset tieliikennelain muuttamisesta annetussa laissa (1040/2020).

Määräyksen tavoite

Määräyksen muutoksella pyritään toteuttamaan taksisääntelyn uudistamisen edellyttämät muutokset taksivalaisimen osalta.

Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa. Määräysluonnoksesta on pyydetty kirjalliset lausunnot osoitteessa lausuntopalvelu.fi. Määräysluonnos ja valmis määräys on ilmoitettu komissiolle teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston (EU) 2015/1535 direktiivin mukaisesti. Määräysluonnoksen direktiivin mukainen odotusaika päättyi 28.12.2020 (ilmoituksen numero 2020/593/FIN).

Määräyshanke on riippuvainen taksisääntelyn uudistamista koskevan tieliikennelain muutosehdotuksen sekä eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä eduskunnalle ajoneuvolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 177/2020 vp) esitettyjen määräyksenantovaltuuksien hyväksymisestä.

Lausuntopalaute

Kirjallisia lausuntoja pyydettiin 19.10-16.11.2020 välisenä aikana osoitteessa lausuntopalvelu.fi.

Lausunnoissa huomautettiin, että markkinoilla on ehdotettuja enimmäismittoja suurempia taksivalaisimia. Asia huomioitiin poistamalla määräyksestä taksivalaisimen enimmäiskoko.

Parissa lausunnossa toivottiin taksin tunnisteiden (kuten taksiluvan numeron) pakollista merkitsemistä taksivalaisimeen. Taksivalaisimen merkintöjen kokoon toivottiin myös määräyksiä. Yhdessä lausunnossa toivottiin pakollista pyörätuolisymbolia esteettömän ajoneuvon taksivalaisimeen. Lausuntopalautetta harkittaessa merkintöjen vaatimusten tiukentamista ei kuitenkaan nähty tarpeelliseksi.

Useissa lausunnoissa toivottiin myös täsmennyksiä taksivalaisimen käyttöänsäntöksiin. Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuus ei kuitenkaan kata taksivalaisimen käytöstä määräämistä. Taksivalaisimen käytöstä säädetään tieliikennelain (729/2018) 155 §:ssä.

Muutokset ja arvio määräyksen vaikutuksista

Voimassa olevassa määräyksessä ei ole taksivalaisimen kokoa koskevia vaatimuksia. Taksivalaisimen vähimmäiskokoa koskevalla vaatimuksella pyritään edistämään taksien tunnistettavuutta. Taksien tunnistettavuudelle pyritään osaltaan helpottamaan taksiliikenteen valvontaa sekä parantamaan kuluttajien asemaa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Määräyksen nimeä on lyhennetty ja yksinkertaistettu. Kaikista määräyksen soveltamisalaan kuuluvista valaisimista voidaan käyttää yhteistä nimitystä ”erityisvalaisin”.

Määräyksen kohdan 2.1.1. vilkkuvien varoitusvalaisimien asennusvaatimukset on yhtenäistetty 11.1.2021 voimaan tulleen tieliikennelain muuttamisesta annetun lain (1040/2020) 156 §:n kanssa. Kyseisessä pykälässä säädetään vilkkuvien varoitusvalaisimien käytöstä. Koulu- ja päivähoitokuljetuksessa käytettävään autoon saa asentaa ruskeankeltaista valoa näyttävän vilkkuvan varoitusvalaisimen. Ajoneuvossa, joka joudutaan kuormausta tai kuorman purkua varten pysäyttämään tielle niin, että ajoneuvon ohittaminen autolla ei ole mahdollista käyttämättä vastaantulevan liikenteen kaistaa, ruskeankeltaista valoa näyttävän vilkkuvan varoitusvalaisimen asentaminen on muutettu pakollisesta vapaaehtoiseksi.

Määräyksen kohtaan 2.1.2 lisätään taksivalaisimen vähimmäismitat. Taksivalaisimen leveyden tulee olla vähintään 200 mm ja korkeuden vähintään 100 mm. Mittarajojen tarkoituksena on varmistaa, että taksivalaisimet ovat riittävän erottuvia. Taksivalaisimen enimmäiskoon rajoittamisesta päätettiin luopua ulkoisen lausuntokierroksen palautteen pohjalta.

Ulkoisen lausuntokierroksen perusteella päätettiin myös lieventää, että taksivalaisimen valon tulee näkyä vain eteen ja taakse eikä enää vaakatasossa kaikkiin suuntiin, kuten määräyksen edellisessä versiossa.

Määräyksen kohdassa 2.1.2 ei suoraan määrätä taksivalaisinta pakolliseksi varusteeksi, vaan siinä viitataan tieliikennelain 155 §:ään, jossa säädetään taksivalaisimen käytöstä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että taksivalaisimen ei tarvitse olla taksisissa mukana sellaisessa ajossa, jossa valaisimen käytöstä on annettu vapautus tieliikennelaissa.

Määräyksen kohdassa 5 määrätään, että taksivalaisimen tulee täyttää tämän määräyksen vaatimukset määräyksen voimaan tulosta lukien. Traficomien tietojen mukaan nykyisin käytössä olevat taksivalaimet eivät alita määrättyjä vähimmäismittoja.

Määräyksen aikataulu

Määräys tulee voimaan 1.5.2021 samaan aikaan taksisääntelyn uudistamisen yhteydessä valmistellut tieliikennelain muuttamisesta annetun lain kanssa.